

ROBIN SHARMA

Bogatstvo vrijednije od novca

Nakladnik:

Koncept izdavaštvo j.d.o.o.,
Borongaj aerodrom 12, Zagreb

Za nakladnika:

Daniel Đurđevac

Urednik:

Branko Matijašević

Lektura:

Martina Polenus

Grafičko oblikovanje:

Blid

Dizajn korica:

Studio 2M

Tisak:

Og grafika d.o.o., Jastrebarsko, rujan 2024.

The Wealth Money Can't Buy

Copyright © 2024 by Robin S. Sharma. All rights reserved.

Published by arrangement with HarperCollins Publishers Ltd,
Toronto, Canada.

Copyright © za hrvatsko izdanje: Koncept izdavaštvo 2024.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije biti objavljen ili pretisnut bez prethodne suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava.

ISBN 978-953-8326-75-2

Cip zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001238360.

ROBIN SHARMA

BOGATSTVO VRJEDNIJE OD NOVCA

Osam skrivenih navika koje vode
do bogatog življenja

S engleskoga prevela
Tea Grgurić

KONCEPT
IZDAVAŠTVO

Novcem se ne kupuju nužnosti duše.

— **Henry David Thoreau, filozof**

Imovina te čini bogatim, kažeš? Ja takva bogatstva nemam.

Moje je bogatstvo život.

— **Bob Marley, legendarni reggae glazbenik**

Najvažnije stvari u životu uopće nisu stvari. Sve što želim preda mnom je. Imam vjetra, imam kišu, imam snijeg, imam sunce. Pa što ako nemam veliku kuću i automobil?

Znam puno ljudi koji ih imaju, a svejedno nisu sretni.

— **Dag Aabye, planinski čovjek i samotnjak**

Sadržaj

<i>Poruka Robina Sharme</i>	xv
<i>Uvod</i>	1

PRVI OBLIK BOGATSTVA

Rast: Navika svakodnevnog samounaprjeđivanja

1. Veličajte svoju veličanstvenost	11
2. Živite zakon koji nalaže da vanjska promjena prati unutarnju promjenu.	14
3. Ne skupljajte gorčinu.	17
4. U redu je biti neuredan	19
5. Zapamtite princip RONDM.	21
6. Najbolje je samo početi	24
7. Strahovi su strašne priče.	26
8. Prestanite izgovarati ove dvije proste riječi	28
9. Budite odrasli	30
10. Zapamtite da mali koraci dovode do ogromnog napretka.	32
11. Štujte svoje rane	34
12. Pobjeđuje onaj koji najviše čita	36
13. Dubinski rad i treba biti čudan.	39
14. Očekujte najbolje od drugih (i uglavnom ćete to i dobiti	41
15. Jedite sami relativno često.	44
16. Mudro je voditi dnevnik	46
17. Oni koji vam nanose bol zapravo vam pomažu.	49
18. Tko se s klaunovima druži, treba očekivati cirkus	52

19. Ne dopustite da si brigom o sebi uništite samopoštovanje 54
 20. Postanite osoba koja govori "da" 56

DRUGI OBLIK BOGATSTVA

Zdravlje: Navika stalne optimizacije vlastitog zdravlja

21. Okupajte se u šumi 63
 22. Znajte da vaša genetika nije vaša sudbina 65
 23. Najkraće poglavlje u povijesti zdravstvenog nadahnuća 67
 24. Neka vam hrana bude lijek 68
 25. Branite zdravlje svojega uma 70
 26. Mikrodozirajte meditaciju 73
 27. Prakticirajte nago sunčanje 75
 28. Pametno je preznojiti se 77
 29. Izazovite se na 30 dana bez šećera 79
 30. Posvetite se dopaminskom detoksu 81
 31. Postanite profesionalni spavač 83
 32. U teretani se ponašajte onako kako se želite ponašati u životu 85
 33. Postanite izviještteni umnožac životnog vijeka 88
 34. Svaki tjedan prakticirajte JOD 91
 35. Više se smijte kako biste duže živjeli 93
 36. Dižite poput samuraja 95
 37. Zapjevajte poput redovnika 96
 38. Samoćom čuvajte svoju dobrobit 98
 39. (Pre)uvećajte svoju zahvalnost 100
 40. Hladan tuš na dan, i doktor iz kuće van 103
 41. Uvježbavajte duhovnu dobrobit 105

TREĆI OBLIK BOGATSTVA

Obitelj: Navika o sretnoj obitelji koja vodi do sretnog života

42. Priča o sukobu moje majke i motociklističke bande 111
 43. Stvorite račun ljubavi 113
 44. Zakon življenja kroz tuđe oči 115
 45. Uživajte u malim iznenađenjima obiteljskog života 116
 46. Ne zamjerajte 117

47. Primjenjujte grubu ljubav	119
48. Izbor partnera čini 90 % vaše sreće	121
49. Prakticirajte pravilo o tri sjajna prijatelja.....	123
50. Zabilježite čitavu vožnju	125
51. Postavite pitanje od 10 000 večera.....	127
52. Znaite da se različitosti ne privlače	129
53. Malu djecu smatrajte velikim darom.....	131
54. Neke rane ne trebaju zacijeliti.....	133
55. Ne budite otirač	135
56. Znaite da privrženost nije ljubav.....	136
57. Više grlite	137
58. Postanite graditeljem ljudi	138
59. Stvarajte savršene trenutke	139
60. Dar s očekivanjima darovan nije dar.....	141
61. Ne tiče vas se tuđe ružno ponašanje	143
62. Više slušajte no što govorite.....	144
63. Zapamtite da je naš svijet vaša obitelj.....	147

ČETVRTI OBLIK BOGATSTVA

Umješnost: Navika rada kao platforme svrhovitosti

64. Dobra opatica iz seoske crkve	153
65. Ne budite toliko logični da ne možete vidjeti čaroliju	155
66. Sreću se ne dobiva, sreći se zavrijedi.....	157
67. Sastavite popis stvari koje ćete prestati činiti.....	160
68. Izbjegavajte laž „nitko neće primijetiti	162
69. Povedite zaštitara na posao.....	164
70. Rabite algoritam virtuozu	165
71. Učenje je vaša supermoć	167
72. Razvijte žudnju za knjigama.....	170
73. Živite zakon velemajstora početnika	172
74. Stvorite svoj Projekt X.....	175
75. Naporan rad sjajan je rad	177
76. Prvi nacrti i trebaju biti loši.....	179
77. Ne imitirajte svoje junake	181

78. Samo budite ljubazni	183
79. Odredite svojih svakodnevnih 5	185
80. Razmišljajte poput umjetnika.....	187
81. Pronađite vlastito Zlatno oko	189
82. Dodatno se potrudite	191
83. Budite strpljivi poput profesionalca.....	193
84. Budite uporni kao mazga	195
85. Uživajte u potraćenom vremenu.....	197
86. Primjenjujte jednogminutno pravilo protiv odugovlačenja.....	199
87. Kada radite, napredujte	201
88. Radite za čaroliju, ne za novac	203
89. Tri Michelinove zvjezdice bez glavne kuharice	205
90. Život je važniji od posla.....	207

PETI OBLIK BOGATSTVA

Novac: Navika viđenja prosperiteta kao potporna slobodi

91. Izbjegavajte zamku bogatstva u koju je upao Howard Hughes....	213
92. Upoznajte svoje ožiljke od oskudice	215
93. Vaša vam vitalnost novčano služi	219
94. Najbolji potez onih koji gospodare novcem	221
95. Multimilijarder u praznoj vili.....	224
96. Zahvalnost stvara novac.....	227
97. Tuđoj se pobjedi veselite kao svojoj	229
98. Zapamtite slogan „Navike pobjeđuju IQ“	231
99. Rabite rječnik bogatstva	233
100. Pratite protukokainsko pravilo Tracey Emin	235
101. Živite ispod svojih mogućnosti.....	237
102. Niz navika super bogatih ljudi	240
103. Razvijte disciplinu udvostručavanja.....	243
104. Prenamijenite gledanje videozapisa u zarađivanje.....	245
105. Zašto biste to činili ako vas ne usređuje.....	247
106. Regrutirajte mrtvu upravu.....	249
107. Sjednite i čekajte ideje	251
108. Svakodnevno blagoslivljajte svoj novac.....	252

109. Dobra je poslovna praksa biti dobar	254
110. Budite izuzetno skroman vođa	256
111. Ulaganje s najvećim povratom.	259
112. Postavite poslovno pitanje od milijardu dolara	261
113. Potiho obožavajte one koji vas mrze.	263
114. Pohlepa nije sreća	265
115. Brinite o odnosima, ne o transakcijama.	266
116. Mojih 10 najdražih knjiga za prosperitet.	268
117. Pomognite milijunima kako biste zaradili milijune	269

ŠESTI OBLIK BOGATSTVA

Zajednica: Navika postajanja vlastitom mrežom ljudi

118. Izaberite veselije susjedstvo	275
119. Živite životom svojega junaka	277
120. Učinite ono što ste rekli da ćete učiniti	278
121. Osnujte savez veleumova	280
122. Pravilo izgubljenih pisama Stephena Kinga	282
123. Karma nije mistična, već praktična	284
124. Zapamtite zakon o blišnjima koji će iščeznuti.	286
125. Zašto stvoriti neprijatelja ako možete stvoriti prijatelja	288
126. Darivajte na sve strane	290
127. Osnajte svoju karizmu	293
128. Posjetite ljude uživo	296
129. Nitko ne znate što će tko postati.	297
130. Zaželite svima sjajan dan.	299
131. Razgovarajte s čudacima	300
132. Iskopajte zdenac prije no što ožednite	301
133. Ne budite sluga svojemu mobitelu.	302
134. Učinite da se ljudi osjećaju posebno	304

SEDMI OBLIK BOGATSTVA

Pustolovina: Navika veselja koje proizlazi iz istraživanja, a ne iz posjedovanja

135. Pronađite svoju nevidljivu Panamu	311
136. Gledajte puno dokumentaraca.	313

137. Pođite na digitalni odmor	314
138. Otpustite energetske vampire	316
139. Zasadite vrt	317
140. Postanite pjesnikom	319
141. Sve usporite	322
142. Nestanite na godinu dana.....	323
143. Tražite ono misteriozno u svojem radu	325
144. Pobjedite na lutriji uspomena.....	327
145. Svaka tri mjeseca učinite nešto zastrašujuće.....	328
146. Pretvarajte se da ste pirat	330
147. Slijedite svoje strasti	332
148. Manje umješnosti, više tajnovitosti	334
149. Prestanite soliti hranu prije no što je kušate.....	337
150. Sreća dolazi iznutra.....	339
151. Napravite čistku	340
152. Deset meni najdražih knjiga o životu ispunjenom divljenjem ...	341
153. Kreirajte scenarij antijunaka.....	343
154. Izbjegavajte staračku manu.....	345
155. Nađite svoj metaforički Wolfgat.....	347

OSMI OBLIK BOGATSTVA

Uslužnost: Navika koja nas uči da je život kratak, stoga trebamo biti od velike pomoći

156. Nađite svrhu veću od vas samih.....	353
157. Neka vam posljednji dan bude na prvome mjestu.....	355
158. Zapamtite tri posljednje želje Aleksandra Velikog.....	357
159. Vodite bez titule.....	359
160. Vjerujte u moć nehajnosti.....	360
161. Vaše je srce mudrije od glave.....	361
162. Ne dopustite da vam upropaste dan	363
163. Recitirajte molitvu Baš poput mene	365
164. Samoću smatrajte novim statusnim simbolom.....	367
165. Uvijek budite dobri.....	368
166. Nikada nije loše učiniti pravu stvar.....	369

167. Zaboravite o zakonu zaboravljenih vladara.....	372
168. Zapamtite da vam trebaju samo dva metra	373
169. Pokrenite revoluciju ljubavi	376
170. Moralan je put pravi put	378
171. Danas pojedite svoju posljednju večeru	381
172. Anonimno učinite tri dobra djela.....	383
173. Važniji ste no što mislite	385
174. Održite vlastiti sprovod.....	387
175. Živite ispunjeno kako biste umrli prazni.....	389
<i>O autoru</i>	<i>393</i>

Poruka Robina Sharme

OVU VAM PORUKU pišem u seoskoj kući u kojoj živim. Kroz prozor radne sobe vidim maslinik, vinograde i izmaglicu na brežuljcima koja kao da seže do nebesa. Bilo bi sjajno da ste ovdje sa mnom kako bih vam osobno mogao reći sve što želim podijeliti o bogato proživljenom životu. Možda to možemo nekada i učiniti. Vidjet ćemo.

Moja iskrena želja — dok listate ovu knjigu koju sam napisao kako bih vam pomogao da živite najbolju inačicu najljepše moguće vizije svojega života — jest da, što više čitate, zadobivam što više vašega povjerenja. Želim postati vašim suputnikom, prijateljem i mentorom.

Skrušeno vam i iskreno zahvaljujem što vjerujete u vrijednost ideja koje ćete otkriti o postojanju ispunjenom istinskim uspjehom i pravim bogatstvom, a ne o lažnoj inačici koja je usađena brojnim dobrim ljudima. Nadam se da će vam ova knjiga, na kojoj sam naporno radio, pomoći da živite život ispunjen silnom ljepotom i srećom, hrabrošću i povezanošću te beskonačnim unutarnjim mirom.

Imajte na umu da se moja filozofija o tome što čini velikog, veličanstvenog čovjeka, a na čemu se ovaj rad temelji, drastično razlikuje od drugih knjiga iz područja osobnog razvitka. Molim vas da knjizi pristupite otvorenog uma, a da vrijednost

informacija koje ću vam ponuditi mjerite stvarnim rezultatima koje one poluče u vašoj svakodnevici.

U redu. Počnimo.

Postoji jedna stara priča o dječaku koji je večeri provodio na selu, gledajući kako sunce zalazi za savršenu kuću na dalekom brdu, s prozorima koji su, činilo se, bili izrađeni od zlata. Potpuno ga je zaposjela zamisao da u budućnost posjeti to mjesto i da, na kraju, ondje i živi. Jer ako to uspije, postići će sreću za kojom toliko žudi.

Jednoga dana, kada je bio malo stariji, odlučio je ostvariti svoj san. Dugo je putovao onamo, preživljavajući od dobrote nepoznatih ljudi koje je usput sretao, a koji su ga, kada bi čuli za njegov san o posjetu savršenom domu sa zlatnim prozorima, ohrabrivali da nastavi hodati. Najzad, iscrpljen i istrošen, dječak je stigao na odredište.

No naravno, kuća nije bila onakvom kakvom mu se činila. Umjesto savršenstva, dočekala ga je trošna štala. Umjesto zlatnih prozora, dočekali su ga stari, prljavi i popucali prozori. Shvatio je da je položaj štale na brdu iz daljine stvarao optičku iluziju. Način na koji se svjetlo ljeskalo na staklima naveo ga je da vjeruje da su prozori načinjeni od skupocjenog metala. No ono što je izdaleka vidio bila je laž.

Oh, u kakvom svijetu mi to živimo! Naučeni smo mjeriti svoj uspjeh prema količini novca koju imamo, po veličini imovine koju posjedujemo i prema tome koliko smo vremena uložili u lov na slavu, bogatstvo i utjecaj. Zbog toga mnogi od nas duboko u sebi misle loše o svojim životima i o sebi samima te su srditi jer su snovi koje smo nekoć sanjali uništeni, potiho umiru jer smo ih zamijenili odgovornostima odraslog života, životnim stresom i ljudskim borbama.

Naravno da je novac važan. Ako imamo razumnju količinu novca, život nam je lakši, živimo pod svojim uvjetima i činimo dobra djela za ljude do kojih nam je stalo. Dovoljno novca otvara više prozora k mogućnostima i vrata k izborima.

No novac je tek jedan oblik bogatstva. Postoji još sedam drugih oblika na koje želim da se usredotočite kako bismo došli do života u kojem ćete se osjećati istinski bogatima, živima i da počnete živjeti onako kako ste se nadali da hoćete. Dok napredujemo kroz ovu knjigu, sav svoj entuzijazam uložiti ću u to da vas naučim tim oblicima bogatstva, uz jednu vrlo moćnu metodu.

Ponekad smo toliko zaokupljeni promatrajući što drugi posjeduju da zaboravimo na koje smo načine mi blagoslovljeni. A kada govorim o ovome, ne mislim samo na ono materijalno. Pišući ovo, mislim na osnovne elemente lijepo proživljenog ljudskog života. Mislim na one elemente koje je i prelako zanemariti u ovom brzom, pretjerano složenom i neprestano nesređenom svijetu u kojemu se vi i ja sada nalazimo. Stvari koje se možda sada čine nevažnima, no kada se nađete u zadnjim trenucima svojega života, postat će vam jasno da su upravo one najvažnije.

Jedan od razloga zašto sam napisao *Bogatstvo vrjednije od novca* upravo je taj što toliko ljudi diljem ovog planeta pati. Pate jer misle i osjećaju da nemaju dovoljno. Dovoljno novca. Dovoljno materijalne imovine. Dovoljno lajkova, pratitelja i društvenog statusa. Taj osjećaj uzrokuje ono što prilikom svojega mentoriranja nazivam “patnjom nedostojnosti”. Mnogi među nama imaju izražen osjećaj da nisu važni, da nisu uspješni i da su im životi beznačajni u usporedbi sa životima za koje smo naučili da su savršeni i veliki.

No istina je ovakva: apsolutno ste, jedinstveno i neporecivo dostatni. Nadareni ste, talentirani i dobri. I imate toliko toga na čemu upravo sada možete biti zahvalni.

A ipak, mnogi od nas osjećaju svojevrstu prazninu u sebi. Zamka u koju upadamo glasi ovako: bespoštedno se tjeramo da tražimo sve više i više vanjskih stvari kako bismo ispunili tu rupu. Lažemo si da ćemo se jednoga dana, kada budemo imali puno novca, skupocjene automobile i modernu odjeću te pratitelje na društvenim mrežama probuditi sretni,

kao da je riječ o čaroliji. I to trajno sretni. No i ja i vi znamo da taj dan neće nikada doći. Jer ništa u izvanjskom svijetu ne može vam pomoći da se osjećate bolje iznutra. Kako zen mudrost kaže: “Gdje god kreneš, već si tamo.”

Što je, onda, rješenje? Jednostavno je: morate razumjeti da vas ono za čime tragate u ovom kolektivnom pothvatu penjanja na popularnu planinu uspjeha, na koju nas je društvo naučilo da se penjemo, neće dovesti k pravom uspjehu. Jer pobjeda nije ako se uspete na vrh planine novca prazni, usamljeni i nesretni. Zapravo, to je gubitak. Ne želite biti poput onog dječaka u priči koji traga za idealom tek kako bi shvatio da je ideal čitavo vrijeme laž.

“Uspjeh se javlja u privatnosti duše”, napisao je slavni glazbeni producent Rick Rubin. Svjetovni uspjeh bez veselog srca zlato je lažnoga sjaja. Skrušeno se molim da iskusite oboje. Knjiga koju držite u rukama moj je dar koji će vas nositi do iskustva istinskih pobjeda, uznositog veselja i čarolije — da, čarolije — koja čini ljudski život veličanstvenim. Ulio sam svoj um, srce, tijelo i duh u ovaj rad. Nadam se da će vam pomoći u vašem uzdizanju.

S ljubavlju i poštovanjem,
Robin Sharma

Uvod

NEKU JE VEČER Elle sjela pokraj mene na kauč u dnevnom boravku naše kuće u jednom talijanskom selu. Preselili smo se ovamo prije nekoliko godina, kada sam svu svoju najvažniju imovinu pospremio u tri kovčega. Trebala mi je nova pustolovina, stoga sam prodao svoj dom, darovao puno svojih stvari i napustio državu u kojoj sam živio pedeset i pet godina. Nakon što smo sletjeli u Rim, čekali smo prtljagu, uzbuđeni pred vizijom novoga početka. A onda smo čekali još malo, pa još malo. Da, izgubili su nam prtljagu. Svemir baš ima sjajan smisao za humor, zar ne?

Uglavnom, te večeri u našoj seoskoj kući koju sam vam upravo počeo opisivati, Elleina mala kujica, Holly, koja je sada moja mala kujica pošto je neprestano sa mnom, sjedila mi je u krilu predući poput mačke (a ipak, pas je). Ja je zovem “Superprijateljicom” jer mi upravo to ona predstavlja.

Gledajući kroz prastare prozore, vidio sam sunce kako zalazi na vatrenom nebu u nijansama crvene i s daškom tamnonarančaste. Bila je to prava čarolija u svojem najjednostavnijem obliku. Italija je jednostavno takva — čarobna. Prijatelj mi je nedavno rekao: “Kada čovjek ondje živi, plače dva puta. Prvi put plače kada dođe ondje jer nije baš najučinkovitije mjesto na svijetu. A drugi put čovjek plače kad god treba napustiti Italiju.” Da, zbilja je toliko posebna.

Elle se blago smješkala. Mjestimično bi nosila i koju suzicu u očima. Po prvi je put čitala rukopis ove knjige.

Čitava je scena bila potpuno jednostavna. I toliko savršena. U misli su mi se došuljale riječi: “Ovo je bogatstvo.”

Nipošto ne pokušavam reći da mi je život idealan, niti da je to ikada bio. Ni najmanje. Iskusio sam dramatične teškoće i proživio izuzetno teška vremena. Bio sam bačen na koljena, šutali su me, izdali i potpuno porazili.

I nipošto ne želim da mislite da sam nekakav sveznajući guru. Jer nisam.

No otkrio sam kako prepreke pretočiti u napredovanje, rane u razboritost i probleme u prosperitet. Stekao sam brojne lekcije o lijepom životu koje mogu podijeliti s vama u vremenu koje ćemo provesti zajedno na ovim stranicama.

Jednom sam prilikom unajmio instruktora skijanja koji mi je pomogao da bolje skijam (jer to je posao instruktora skijanja). Jednoga dana, dok smo se vozili vučnicom na vrh planine, rekao je: “Znate, instruktori skijanja nisu bogati, no vode bogat život.” I taj čovjek — s vječito rumenim obrazima od sunca i hladnoće, ženom koju je obožavao, dječicom nad kojom je bdio i životom koji je proveo na planini s pogledima koji su mi oduzimali dah — bio je najbogatiji čovjek kojega sam ikada upoznao.

To je srž *Bogatstva vrijednijeg od novca*: pravo bogatstvo koje nam se često nalazi pod nosom, no ignoriramo ga jer smo programirani tako da ga ne smatramo vrijednim. Sve me to podsjeća na citat Dalea Carnegieja: “Svi snivamo o nekom čarobnom ružičnjaku na obzoru umjesto da uživamo u ružama koje nam danas cvatu pod prozorom.” Istina, zar ne?

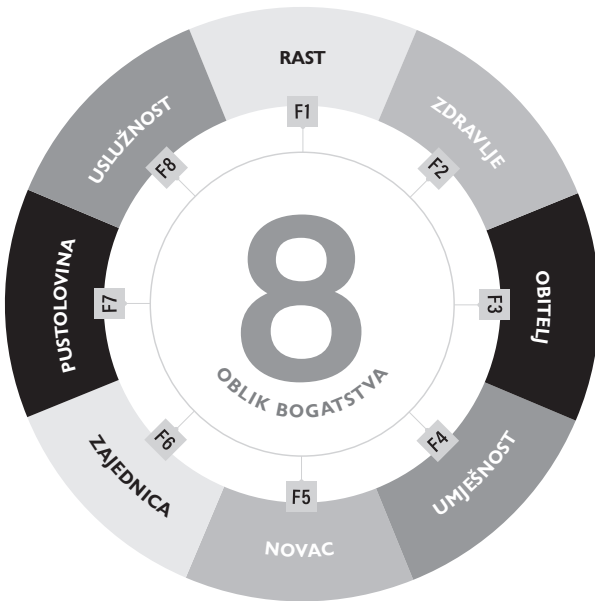
Dopustite mi da vam postavim pitanje: Zašto naša kultura štuje milijardera, no ne štuje učitelja koji tjedan za tjednom pronalazi načine da nadahne razred od dvadesetero djece? Ili vatrogasca čija junačka predanost čuva sigurnost naših zajednica i domova? Ili pak vrtlara koji uljepšava ulice, neumorno sadeći, gajeći i zalijevajući cvijeće u naselju?

Ova knjiga sadrži potpuno novu filozofiju i metodologiju uspjeha i bogatstva kojoj nas nitko neće naučiti, podučiti niti će nas nagnati da o njoj razmislimo. No ova će vam filozofija zasigurno donijeti održivu sreću, osobnu slobodu i trajan unutarnji mir.

Kao što sam već napomenuo, držim da je novac važan. Svi mi moramo plaćati račune, ispunjavati svoje obveze i štošta drugo za što nam je potreban novac. Štednja i financijsko obilje omogućavaju vam da živite s manje stresa, više slobode i osjećajem osobne suverenosti (možete raditi što želite, gdje želite, kada želite – s ljudima koje volite). Dakle, novac je ključan čimbenik života ispunjenog bogatstvima. Moram to vrlo jasno naglasiti. Novac je važan, no nije jedini važan čimbenik.

Kao što ćete vidjeti u planu učenja koji ću vam upravo ponuditi (a koji primjenjujem na svojim klijentima koje privatno savjetujem i koji su polučili izvanredne rezultate), financijski prosperitet samo je jedan od osam oblika bogatstva. Tijekom gotovo tri desetljeća rada s brojnim divovima biznisa, profesionalnim sportašima, filmskim zvijezdama i pokretačima, mentorirao sam brojne milijardere. I sa sigurnošću vam mogu reći da je brojnima među njima novac sve što imaju. Imaju novca, no siromašni su.

Zbilja vam mora dobro ići u svakom od osam oblika bogatstva kako biste se mogli smatrati istinski uspješnima i osobom koja živi životom ispunjenim obiljem. I ljepotom.

Na sljedećim ćemo stranicama pažljivo objasniti svaki od gore prikazanih oblika bogatstva na primjenjiv, zabavan način koji će snažno utjecati na vašu svakodnevnicu i vaš život. U kratkim poglavljima koja su predviđena kao svakodnevne osobne mentorske poduke, pružit ću vam ideje, prijedloge, upute i nadahnjujuće priče kako biste mogli svako od njih dublje proživjeti. I dok to budete činili, primijetit ćete da ste nagrađeni istinski bogatim životom.

Plan učenja Osam oblika bogatstva temelji se na osam skrivenih (jer nisu općenito uvriježene) navika koje vas potičem da prigrlite.

Rast: *Navika svakodnevnog samounaprjeđivanja.* Ova se navika temelji na uvidu da su ljudska bića najsretnija i istinski najbogatija kada opetovano realiziraju svoju darovitost i izvorne talente. Redovita potjera za osobnim rastom jedna je od vaših najvećih prednosti.

Zdravlje: *Navika stalne optimizacije vlastitog zdravlja.* Ova navika temelji se na osnovnom razumijevanju da su za istinsko

bogatstvo neophodni vrhunsko mentalno, emocionalno, tjelesno i duhovno zdravlje i vitalnost, kao i dug život ispunjen energijom, zdravljem i veseljem.

Obitelj: *Navika o sretnoj obitelji koja vodi do sretnog života.* Ova je navika ukorijenjena u znanju da su sav novac i materijalni uspjeh na svijetu bezvrijedni ako ste sasvim sami. Stoga obogatite veze s onima koje volite. Ispunite život sjajnim prijateljima koji unaprjeđuju vašu sreću.

Umješnost: *Navika rada kao platforme svrhovitosti.* Ova se navika temelji na dosljednoj vježbi shvaćanja vašega djelovanja kao plemenitog pothvata i prilike ne samo da realizirate što je više moguće vašega genija, već i da učinite svijet boljim mjestom. Vještina je valuta u koju se isplati uložiti.

Novac: *Navika viđenja prosperiteta kao potporna slobodi.* Ova navika vodi se principom da financijsko obilje ne samo da je daleko od zla, već je i nužno na velikodušan, fascinantno i originalan način.

Zajednica: *Navika postajanja vlastitom mrežom ljudi.* Ova navika temelji se na znanstvenoj činjenici da su razmišljanje, osjećaji, ponašanje i proizvodni rad ljudi pod snažnim utjecajem ljudi koje poznaju, razgovora koje vode i mentora koje slijede. Kako biste vodili sjajan život, okružite se sjajnim ljudima.

Pustolovina: *Navika veselja koje proizlazi iz istraživanja, a ne iz posjedovanja.* Ova navika formulirana je na realnosti da iznimnu radost ne stvaraju materijalna dobra, već čarobni trenuci u kojima činimo ono što nas ispunjava zahvalnošću, čuđenjem i zadivljenošću. Obogatite svoje dane tim čarobnim trenucima i vaš će se život uzdignuti u sasvim novi svemir nadahnuća.

Uslužnost: *Navika koja nas uči da je život kratak, stoga trebamo biti od velike pomoći.* Ova se navika temelji na razumijevanju da glavni cilj bogato proživljenoga života leži u poboljšavanju

tuđih života. Dok se gubite u svrsi koja je veća od vas samih, ne samo da ćete pronaći najbolju inačicu sebe, već ćete tijekom samog procesa osvijetliti svijet i otkriti blaga puno veća od onoga ograničenoga novcem, imovinom i društvenim statusom.

U redu. Hvala vam još jednom što vjerujete u moj rad i što ste mi se pridružili. Počnimo, kako bismo ispunili vaš život bogatstvom vrjednijem od novca.

PRVI OBLIK BOGATSTVA

Rast

Navika svakodnevnog samounaprjeđivanja.

Bogatstvo u vama, u vašoj biti, vaše je kraljevstvo.

— Rumi

Prvi oblik bogatstva

Rast — kratki pregled

POSTIZANJE SVOJEGA PUNOGA potencijala puno je vrijednija nagrada od svega onoga što se novcem može kupiti. Poznavanje sebe samog učinit će vas autentično bogatima. A vaše najmudrije ulaganje jest da postignete sve ono što je u vašoj mogućnosti.

Ako istražite svoje strahove s kojima se još niste suočili, ako otpustite ograničenja koja vas sabotiraju, ako se otisnete na nepoznata polja svojeg izvornog potencijala i ako prepoznate koliko ste mudri, snažni, nadareni, otporni i puni ljubavi, u vaš će život ući više čarolije no što itko može imati slave, bogatstva i svjetovnog uspjeha.

Unutarnji rast i svakodnevni osobni razvoj postojeći su oblik bogatstva, iako ih naše društvo općenito ne vrednuje. Umjesto njih, u današnje doba, na naslovnice guramo milijarderskog poslovnjaka, a na pijedestal postavljamo slavne sportske zvijezde, umjesto da slavimo onu osobu koja si je za prioritet postavila razvitak čistoga uma, izradu bogatoga srca, gradnju čvrste osobnosti i uzgoj častoljubivog duha. Ako mene pitate, pobjeđivati unutar sebe samih puno je važnije od pobjeđivanja u svijetu. Prvo je trajno, a drugo je prolazno.

No samo zato što naša kultura ne stavlja samounaprjeđivanje i sustavnu realizaciju vlastitih prirodnih moći i izvornoga

genija među najvažnije čimbenike popisa stvari koje su najvažnije za dobro proživljen život, ne znači da vi ne biste trebali. Zapravo, trebali biste.

Mahatma Gandhi jednom je rekao: “Jedini vragovi na svijetu oni su koji trče u nama samima. Ondje bi se bitke trebale voditi.” I molim vas, vjerujte mi: kada shvatite vrijednost produbljanja svojega osobnoga rasta, sve će vam se dupkom izmijeniti. Jer briljantan izvanjski život počinje predivnim unutarnjim životom. I nikada nećete moći stvarati, proizvoditi, napredovati i uživati ništa više od onoga što sami jeste.

U redu, moj novi prijatelju, zajedno istražimo prvi oblik bogatstva.

Veličajte svoju veličanstvenost

JEDNOSTAVNA IDEJA, a toliko često zanemarena. Cijeniti *sebe*. Cijeniti se zbog svega što ste prošli i zbog svega što ste postali. Zbog svih strahova s kojima ste se suočili i iz čijih ste se ralja oslobodili. Zbog svih snova koje ne samo da ste sanjali, već ste se odvažili i ostvariti. Zbog svih ljudi kojima ste pomogli i svega dobrog što ste učinili. Važniji ste no što mislite. Stoga, molim vas, ne mjerite svoju vrijednost prema tome što vam većina govori da biste trebali biti, činiti i imati.

Uopće nije slučajnost što ste ovdje sa mnom. Nešto u vama — u kulturi u kojoj i previše dobrih ljudi mjesečari kroz svoje najvažnije sate u digitalnom snu — traži ono nešto više. Osjećam da, iako je život ponekad težak, niste izgubili svoju nadu. Zaštitili ste svoj optimizam i vjeru u svjetliju budućnost i vjerovali ste pozivu u dubini svoje duše da istinski shvatite svoju etičke ambicije za čitav svoj život.

Upravo to vas u mojim sve starijim očima čini junakom. Puno ste toga prošli. Mogli ste i odustati. Mogli ste postati iscrpljeni, cinični, kritikantski nastrojeni i zatvorena srca.

No, ipak ste ovdje. Spremni ste se uzdići, strastveni ste prema napretku i posvećeni rastu uz pomoć svojega mentora – mene. Znaite, zbilja je iznimno hrabro zaboraviti ono što ste bili jučer i sutradan postati još boljom, mudrijom, zdravijom i sretnijom osobom.

I da, zbilja moram posebno naglasiti da je rad na osobnom razvitku najbolji način ulaganja truda. Mnogi se podsmjehuju ili okreću očima (ili oboje) kada čuju izraz “samounapređivanje”. No postoji li išta hrabrije i razumnije od stalnog i postupnog rada na preoblikovanju svakodnevne ljudske nesigurnosti u toliko rijetko samopouzdanje, osobnih ograničenja u neuobičajenu srčanost i prosječnog preživljavanja iz dana u dan u iznimno putovanje koje odaje počast obećanju koje vam je rođenjem dodijeljeno? “Najvažnije je ulaganje upravo ulaganje u sebe”, kazao je glasoviti financijer Warren Buffet. A najbolja strategija poboljšavanja svijeta upravo je poboljšavanje nas samih, zar ne?

I dok vi preinačujete, unapređujete i prilagođavate svoj unutarjni svemir, vaš odnos s onime što u svojoj mentorskoj metodologiji nazivam vašim junačkim jastvom (koje stoji nasuprot egoističkog jastva; lažnog, manjkavog, ograničenog i prestrašenog dijela vaše osobe koje su stvorila negativna uvjerenja i ljudska povrijeđenost koje ste u prošlosti pretrpjeli) zasigurno će se razvijati. A kada se vaš primarni odnos s najboljom inačicom sebe razvije, *svaki* će se drugi odnos u vašem životu također razviti i unaprijediti.

Izgradite snažnije znanje i prisnost s junačkim jastvom (kroz filozofije i alate kroz koje ću vas provesti) i vaši odnosi s članovima obitelji, zdravlje, posao, prosperitet, zajednica, pustolovina i uslužnost sami će početi jačati.

Usput budi rečeno, trebali biste odmah znati da dolazim iz skromne obitelji. Nisam odrastao sa zlatnom žlicom u ustima. Rođen sam u Africi. Roditelji su mi emigrirali na Zapad. Prije dvije sam godine odveo svoju životnu partnericu Elle da vidi kuću u kojoj sam odrastao. Kada smo došli do nje, sadašnji je vlasnik zalijevao travnjak.

Rekao sam mu da sam nekoć živio u njegovom domu, prije više od pedeset godina. Stoga nas je pozvao unutra. Ljubazan čovjek. Puno se smiješio.

Nakon što smo otišli, Elle je rekla: “To je najmanja kuća koju sam ikada vidjela.” I ja sam se tako osjećao.

I odrastao sam s tonom mana — kao i sva ljudska bića. Bio sam ispunjen mislima o oskudici, plah i nesiguran, djelovao sam na način koji je okivao moju nadarenost, ograničavao sam svoj optimizam i gušio svoju slobodu.

No jedna me stvar spasila i preobrazila: bezgranična (i ponekad opsesivna) ljubav prema rastu. Ako nisam znao kako nešto unaprijediti, učio bih kako to učiniti. Sve što sam žudio postati i sve ono što sam sanjao da ću doživjeti bilo je moguće ako obogatim svoje razumijevanje. Naravno, *i vi to možete učiniti*. I zato sam toliko uzbuđen zbog vas.

I dok pišem ove riječi, prisjećam se riječi filozofkinje i spisateljice Ayn Rand:

“Ne dopustite da jedna po jedna nezamjenjiva iskra vašeg plama jenjava u beznadnim močvarama onoga što baš i nije, onoga što još nije i onoga što uopće nije. Ne dopustite da ono junačko u vama iščezne pred usamljenom frustracijom maštanja o životu koji ste zaslužili, no koji nikada niste uspjeli dosegnuti. Svijet za kojim čeznete može se pokoriti — on postoji, stvaran je, vaš.”

Upravo ovakvo što duboko u sebi želim za vas.

2.

Živite zakon koji nalaže da vanjska promjena prati unutarnju promjenu

DOK VAM PIŠEM ovu mentorsku poruku, nadam se da ste veselog duha, puni entuzijazma (kakva divna riječ!) i u napetoj potjeri za divnim životom na koji ćete biti ponosni kada ostarite. A ako ste već ostarjeli, nadam se da ste već ponosni na svoj život.

Probudio sam se u tri sata ujutro (otišao sam spavati nešto iza 21 sata) kako bih mogao meditirati, vizualizirati i moliti se. Onda sam skoknuo na eliptični trenažer. On mi je omiljena sprava za vježbanje, ako ne računamo moj brdski bicikl. On mi je ipak najdraži. Kada sam tek upoznao Elle — da budem precizan, na našem drugom spoju — prva stvar koju sam joj pokazao kada je posjetila moj dom bio je brdski bicikl. Nešto poslije mi se povjerila da joj je to tada bilo malo neobično. No sada, nakon tolikih godina, još je uvijek uz mene. Čini se da je to ipak bio dobar potez.

Uglavnom, želim s vama podijeliti jednu priču. Jedne je večeri otac sjedio u svojem omiljenom naslonjaču i čitao novine. Njegov je sinčić sjeo blizu njega. “Tata, hajdemo se igrati”, rekao je dječčić veselo. No otac je bio prezauzet svojim odraslim životom i nastavio je čitati novine.

“Tatice, hajdemo se igrati! Zabavimo se”, rekao je dječčić. No otac nije obraćao pažnju. Nastavio je čitati.

Dijete je ustrajalo, a muškarac ga je ignorirao. Napokon je otac došao na ideju. U novinama se nalazila fotografija Zemlje, pa ju je istrгнуo, natrgao na desetke komadića koje je dao sinu i rekao: “Evo ti, spoji komadiće u sliku”, misleći da će djetetu trebati dugo da to učini.

No nekada su djeca naprednija od nas odraslih i nauče nas lekcije koje moramo naučiti. Nakon samo nekoliko minuta, dječčić se vratio sa savršeno složenom fotografijom.

“Kako si to uspio, sine?” zapanjeno je uspio otac.

“Lako, tata. S druge strane fotografije Zemlje bila je fotografija neke osobe. Kada sam uspio složiti fotografiju osobe, i svijet je bio u redu.”

Moćna zamisao, zar ne? Kada posložite sebe, i *vaš* će svijet biti u redu — i više nego u redu. Fantastičan, zapravo, *ako* budete primjenjivali filozofije, metode, rutine i taktike koje se veselim podijeliti s vama (ništa neće funkcionirati onomu tko ne želi raditi, zar ne?)

Jedna od upečatljivih misli koje volim podijeliti s publikom kada držim govore u gradovima diljem ovog našeg malenog planeta jest sljedeća: “Žrtve traže izgovore; vođe donose rezultate.” Biti vođom ne znači da morate imati titulu, položaj, autoritet ili hrpu novca. Ne, nije u tome kvaka.

Vodstvo je sušta suprotnost igranju žrtve. A ljudska bića koja predaju svoju sposobnost za stvaranje sjajnih rezultata tako što se žale, okrivljuju druge i od drugih očekuju da poboljšaju uvjete njihova postojanja, bića su koja su upala u zamku izigravanja žrtve.

Neki sam dan dijelio vožnju s cool mladim vozačem. Dok smo ćaskali, podijelio je sa mnom da je imigrirao s 260 dolara u džepu. Bio je to sav novac koji je imao. No uz fokusiranost, težak rad i neumornu želju za rastom, uštedio je dovoljno novca da kupi kuću i sada uzdržava jedanaest (da, jedanaest!) članova svoje obitelji.

Mogao se žaliti na svoju tešku prošlost, okrivljavati ružno djetinjstvo i čekati da mu netko poboljša svakodnevicu. No nije. Počeo je polako, svakoga dana opetovano rastao i s vremenom je preobrazio svoju situaciju. Ovaj vozač nije tražio izlike, već je stvarao rezultate. I rekao mi je da njegova tajna leži u dubokoj posvećenosti konstantnom samounaprjeđivanju, odnosno rastu — prvom obliku bogatstva.

Iz nekog me razloga njegova priča podsjetila na riječi ratnika i pjesnika Charlesa Bukowskog: “Sjećaš li se tko si bio prije no što ti je svijet rekao tko bi trebao biti?”

Završimo ovo poglavlje tom mišlju. Treba mi pauza od pisanja, a moj me pouzdani bicikl čeka.

3.

Ne skupljajte gorčinu

NETKO NAS POGLEDA na pogrešan način. Netko nama blizak nas razočara. Netko komu vjerujemo nam je slagao. Te su stvari dio života. Ne možete ih izbjeći, ma koliko se trudili.

Kada se netko ne ophodi prema nama onako kako bismo željeli, lako je naljutiti se. Ili se povući. Ili nakupljati skrivenu ogorčenost.

I kako život protječe, a mi se susrećemo s drugim ljudskim bićima, lako je nastaviti dodavati osobe na ono što nazivam Hrpom ogorčenosti.

Konstantno ste iznova obeshrabreni, a umjesto da proživite povrijeđenost, frustraciju i iziritiranost kako biste ih se oslobodili, jednostavno ih progutate. I koprcate se u njima. Dopuštate da se ogorčenost zagnoji poput ogromne rane koja krvari preko svakoga trenutka koji proživljavate (i okalja svu vašu kreativnost, produktivnost, prosperitet i smiraj).

Mudri ste i bistri te birate zbilja sjajne mentore, stoga već i sami znate da to nije najbolji put. Nezacijeljene rane prelaze u neispunjen potencijal te vam crpe energiju koju biste mogli upotrijebiti da ostvarujete briljantne rezultate i uživajte u nevjerojatnom daru života.

Zapamtite i ovo: što je vaša Hrpa ogorčenosti veća, sve više zaklanja vaš pogled na *sve*.

Počinjete uočavati prijezir i ondje gdje ga nema. Ponašanje drugih percipirate kao podlo, iako ono nije takvo. Počinjete vjerovati da je ovaj ponekad težak, no svejedno nevjerojatan svemir u kojem živimo jedno vrlo zastrašujuće mjesto. Stvari ne vidimo onakvima kakve jesu, već onakvima kakvi *mi* jesmo, zar ne?

Dakle, dok pijuckam čaj od svježe metvice s malo đumbira i slušam country pjesmu "Fall" izvođača Kolbyja Coopera, a vrlo glasan pijetao budi čitav svijet, iskreno vam savjetujem da postanete *majstor zaboravljanja*. Jasno, zaštitite se i zauzmite se za sebe. To je očito, a mi ionako učimo ljude kako se mogu ponašati prema nama. Nikada ne smijete nikomu dopustiti da vas gazi. No oprezno vam preporučujem da povećate suosjećajne prema drugima. Ne znamo tko se s čime bori. Svatko oko nas daje sve od sebe (čak i kada to nije puno).

Iako to ne znači da ostali ne bi trebali snositi posljedice za svoje ponašanje, želim reći da ljudi zaslužuju vaše razumijevanje. Zamislite samo koliko ćete divan život stvoriti ako djelujete po rijetkom principu — da uvidate blagoslov u ljudima koji vas pokušavaju prokleti. Tako su se ponašale najveće duše povijesti. Tako se ponaša istinski bogata osoba.

"U mojim mlađim i tankočutnijim godinama otac mi je dao savjet na koji se u mislima često vraćam. — Kad god osjetiš želju da nekoga osудиš — kazao mi je — sjeti se samo toga da nisu svi ljudi na svijetu imali onih prednosti koje si ti imao*", rekao je Nick Carraway, pripovjedač u veličanstvenom *Velikom Gatsbyju*, F. Scotta Fitzgeralda.

Ako ovaj djelić uspješno izvršite, vaša svakodnevna radost i sveobuhvatni mir eksponencijalno će rasti. A ako vodite takav život, suptilno ćete potaknuti mir u čitavom svijetu.

* Preuzeto iz: *Veliki Gatsby*, prijevod Šime Balen, Zagreb, Znanje, 1991.

U redu je biti neuredan

“BUDI SAVRŠEN” I “BUDI SUPER UREDAN” i “imaj savršene mišiće”, uči nas naše društvo. Kakva koještarija!

Nije li upravo znak istinske mudrosti voditi bogato *uravnotežen* život?

Ima vremena za razvijanje vrhunske snage volje (primjerice, dok radite na poslovnom projektu koji vas nadahnjuje, radite na postizanju važnoga cilja u pogledu tjelesne spremne ili pak realizirate značajan duševni pothvat) i modeliranje junačke samodiscipline. S druge strane, postoje i vremenska razdoblja rezervirana za opuštanje, odmor, minimalni rad i jednostavno bivanje ljudskim *bićem*.

A kada u naslovu ove mentorske poruke kažem da je u redu biti neuredan u određenim trenucima života, ne mislim samo na to da ne slažete krevet kada vam se to ne radi ili pak na ostavljanje otvorenog rasporeda kada si želite pružiti slobodu da vam bude dosadno. Želim reći da je sasvim u redu biti ne baš savršen kada je riječ o vašem unutarnjem životu. Samokontrola i osobni rast nikada ne smiju biti muka, inače ćete iscrpiti čaroliju iz čitavoga pothvata.

Sinoć sam na internetu pogledao videozapis muškarca koji je govorio da se prema sebi trebamo odnositi kao prema kamenoj ploči, tesati se do krajnjih granica dok ne isklešemo nešto lijepo. Bio je napet, agresivan i očigledno ljut.

Razumijem što želi reći. Zbilja. Ne možemo se uvijek predavati nagonima slabosti i očekivati život ispunjen izvrsnošću, zadovoljstvom i strahopoštovanjem. Jasno mi je. Pošaljite mi majicu s logotipom. Neke od poruka produktivnošću opsjednute kulture "*Hustle and grind*" imaju istine u sebi. Lijepe se stvari događaju onima koji naporno rade.

No, ako mene pitate, veličanstveno ljudsko iskustvo mora u sebi nositi nekakav nered. Određeno vrijeme "strateške lijenosti". Nekoliko nevjerojatnih dana ozbiljnog nemara. Kada si možemo dopustiti nepospremljen krevet, neodgovoren poziv i neoprano posuđe. Nismo strojevi, ljudi smo.

Samo vas pokušavam usmjeriti da počnete više vjerovati prirodnom tijeku stvari. Prestanite se opirati svojem prirodnom ritmu. Prigrnite razdoblja u kojima se malo toga događa kao što ratar prihvaća ugar jednako kao što prihvaća žetvu, prihvaćajući da bez onog prvog razdoblja ni spektakularan rast u drugome razdoblju ne bi bio moguć. Iskoristite dane kada imate svu motivaciju ovoga svijeta. A više se odmarajte onih dana kada motivacije nema.